

Woda

Wspólny świat, wspólny problem

Według danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) około 1,1 miliarda ludzi nie ma dostępu do wody spełniającej podstawowe normy czystości – oznacza to, że jedna szóstka mieszkańców Ziemi cierpi z powodu pragnienia i chorób wywołanych spożywaniem zanieczyszczonej wody. Jedynie 2% z nich żyje w Europie, 65% pochodzi z Azji, 27% z Afryki.

Omawiany problem ma różne oblicza. Dla wielu społeczności oznacza wysiłek codziennego pokonywania wielkich odległości, aby zdobyć wystarczającą ilość wody – nie zawsze czystej i bezpiecznej. Dla innych oznacza cierpienie z powodu pragnienia, niedożywienia i chorób wywołanych brudną wodą, np. z powodu biegunki.

Ile wody
zużywasz
podczas
wybranych
czynności
w ciągu dnia?

spuszczenie wody w toalecie – 10 l
prysznic – 40-60 l
kąpiel w wannie – 120 l
zmywanie – 20 l
mycie zębów – 10 l
podlewanie kwiatków – 5 l
pranie w pralce – 130 l

Brak dostępu do wody pitnej nie uśmierca w sposób spektakularny i czytelny dla opinii publicznej, tak jak powodzie, trzęsienia ziemi i wojny. Jego ofiary odchodzą w ciszy – są to przede wszystkim noworodki i dzieci zamieszkujące zarówno obszary rolnicze, jak i slumsy wielkich miast. Według szacunków WHO każdego dnia około 6 tysięcy dzieci umiera z powodu chorób związanych z niedostatkami czystej wody. Oznacza to, że co 15 sekund umiera jedno dziecko. Organizacja Narodów Zjednoczonych szacuje, że dziecko urodzone w krajach Globalnej Północy konsumuje 30-50 razy więcej wody niż dziecko, które przyszło na świat w krajach Globalnego Południa.

Globalne przyczyny, lokalne działanie

Współczesny świat zaczął być nazywany globalną wioską. Gospodarki wszystkich państw są coraz bardziej współzależne. Zanikają kolejne bariery komunikacyjne. Problemy społeczne i ekologiczne potęgują ogólnoswiatowy charakter tych współzależności. Kryzys wodny jest wymownym świadectwem tego faktu. Zmiany klimatyczne, katastrofy naturalne, ubóstwo, konflikty zbrojne, wzrost populacji i urbanizacja – wszystkie te czynniki wpływają bezpośrednio na dostęp do wody. Brak dostępu do wody i sanitariatów może dotknąć każdego mieszkańca Ziemi. Świadomie lub nie, wszyscy przyczyniamy się do zmniejszania zasobów wody pitnej. Tylko połączone wysiłki społeczeństw, rządów i instytucji mogą zapobiec pogłębianiu tego kryzysu.

Dla większości z nas swobodny dostęp do wody pitnej jest czymś oczywistym. Każdego dnia zużywamy olbrzymie jej ilości – gotując, myjąc się, piorąc, zmywając. Świadomość, że życiodajny płyn pokrywa 71% powierzchni globu powoduje, iż traktujemy go jako dobro nieograniczone i ogólnodostępne. Tymczasem jedynie 2,5% światowych zasobów wody to woda słodka, a mniej niż jeden procent to woda pitna. Według prognoz *WWF zasoby te będą się kurczyły wraz ze zwiększaniem się liczby mieszkańców Ziemi.

W 2050 roku nawet 7 miliardów ludzi w 60 krajach może cierpieć z powodu niedostatku wody pitnej. Przyczyną tego zjawiska jest między innymi globalne ocieplenie, a szerzej zmiany klimatu.

Każdego dnia do światowych zasobów wody trafiają 2 miliony ton zanieczyszczeń. Niemal połowa największych rzek na świecie jest poważnie zanieczyszczona lub zagrożona wyschnięciem. Aż 70% światowego zużycia wody pitnej przypada na rolnictwo. Ze względu na niską jakość systemów irygacyjnych wykorzystywanych w Krajach Globalnego Południa, znaczna część upraw jest marnotrawiona. Na przemysł przypada 22% światowego zużycia wody. Prognozy wskazują, że o ile w 1995 r. zużycie to wynosiło 735 km³, to w 2025 wyniesie już 1 170 km³. Jednocześnie, na skutek rabunkowej gospodarki, zmniejsza się powierzchnia lasów, które są naturalnym czynnikiem sprzyjającym utrzymaniu odpowiedniej jakości i ilości światowych zasobów wody.

Autorzy raportu WWF przewidują, że wzrost średnich temperatur o jedynie 4 stopnie Celsjusza może doprowadzić do zniknięcia wszystkich lodowców (stanowiących 70% zasobów wody pitnej). Od 1960 roku powierzchnia lodowców zmniejszyła się już o 4 tys. kilometrów, a tempo ich topnienia rośnie coraz szybciej. Konsekwencją zmian klimatycznych będą coraz częstsze susze i powodzie, w konsekwencji których kolejne społeczności będą odcinane od źródeł wody pitnej.

wwf

**WWF (Światowy Fundusz Na Rzecz Przyrody) zajmuje się całym spektrum działań, które mają na celu ochronę naszej planety i utrzymanie naturalnych procesów przyrodniczych na Ziemi.*

Od połowy XX wieku, na skutek eksplozji demograficznej potroiła się liczba ludzi na Ziemi. Obecnie jest nas sześć miliardów, za 25 lat liczba ta wzrośnie prawdopodobnie do ośmiu miliardów. Zmiany demograficzne wpływają znacząco na jakość i ilość wody zdanej do spożycia. Podczas gdy populacja bardziej rozwiniętych krajów stabilizuje się, gorzej rozwinięte regiony odnotowują znaczny przyrost ilości mieszkańców, szczególnie w dużych miastach. Na ulegających przyśpieszonej urbanizacji obszarach rozbudowa infrastruktury koniecznej, aby dostarczać ludności wodę pitną i techniczną, nie nadąża za potrzebami. W państwach dotkniętych niedostatkiem wody jest ona często przedmiotem spekulacji. W niektórych miastach ceny wody są ponad sto razy wyższe od oficjalnych. W Delhi (Indie) cena ta jest zawyżona nawet 489 razy.

Co możemy zrobić?

Przy coraz mniejszej dostępności do wody dużego znaczenia nabiera jej oszczędzanie i bardziej efektywne wykorzystanie. Ponadto dostarczanie wody do miejsc, w których jest ona potrzebna pochłania dużo energii. Oznacza to, że zmniejszenie zużycia wody spowoduje spadek emisji gazów cieplarnianych, powstających w związku z wytwarzaniem energii potrzebnej do pompowania wody. Poziom zużycia wody w Polsce wpływa zatem na zasoby wodne nie tylko w naszym regionie, ale także na globalne zasoby wody na świecie. Stąd też szczególne zwrócenie uwagi krajów Unii Europejskiej na codzienne praktyki swoich obywateli.

Istnieją możliwości znacznego zmniejszenia zużycia wody w Unii Europejskiej. „Można zaoszczędzić znaczne ilości wody”, mówi Stavros Dimas, komisarz UE ds. ochrony środowiska. „Należy aktywnie wspierać i promować świadome oszczędzanie wody przez obywateli europejskich i przemysł”. Specjaliści uważają, że szersze wykorzystanie technologii umożliwiających oszczędzanie wody oraz wprowadzenie odpowiednich bodźców ekonomicznych może zmniejszyć zużycie wody w przemyśle, rolnictwie i gospodarstwach domowych nawet o 40%. To jak wpływamy na środowisko zależy m.in. od naszego gospodarowania zasobami wody na co dzień.

Dostęp do wody a walka z ubóstwem

Dostęp do wody pitnej jest niezbędnym warunkiem rozwoju społeczeństw i walki z ubóstwem – bez zaspokojenia tej potrzeby rozwój edukacji i opieki zdrowotnej są niemożliwe. Właśnie dlatego ograniczenie dostępu do wody można uznać za czynnik powiększający przepaść pomiędzy krajami bogatej Północy i biednego Południa.

Rosnące zagrożenia związane z pogarszającym się stanem wody pitnej spowodowały, że rozwiązań tego problemu poszukuje się obecnie w skali globalnej, na forum najważniejszych organizacji międzynarodowych. Zgromadzenie Ogólne ONZ ogłosiło lata 2005-2015 Międzynarodową Dekadą Działania „Woda dla życia”, natomiast rok 2008 Międzynarodowym Rokiem Higieny. Organizowanych jest coraz więcej kampanii mających na celu uświadomienie społeczeństwom krajów członkowskich ONZ problemów związanych z wpływem dostępu do wody na prawidłowy rozwój społeczny i gospodarczy. Regularne dostawy wody pitnej są jedną z najbardziej podstawowych potrzeb człowieka, a podczas kryzysów humanitarnych stają się warunkiem przeżycia.

Woda jest bezcennym surowcem bez którego niemożliwe jest życie na Ziemi. Szanujmy ją, bo bez naszej troski i świadomego jej konsumowania, może tej czystej i bezpiecznej dla naszego zdrowia zabraknąć. Tylko dzięki znajomości świata i jego problemów możemy świadomie i odpowiedzialnie przyczynić się do jego zrównoważonego rozwoju.

Czy wiesz,
że.....

- kobiety i dziewczynki z krajów Globalnego Południa przebywają dziennie średnio 6 km niosąc 20 litrów wody, by zaspokoić najbardziej podstawowe potrzeby swoich rodzin
- 3000 litrów wody zużywa się podczas przygotowania dziennej racji żywnościowej dla jednej osoby w Europie lub USA
- Europejczyk zużywa średnio 576 litrów wody dziennie
- 32% wody zużywa się na higienę osobistą (prysznic, mycie zębów etc.)
- co minutę umiera 7 osób z powodu niedoboru czystej wody lub z powodu jej złej jakości
- 8000 litrów wody zużywa się podczas produkcji jednej pary butów
- do wyprodukowania 1 tony mięsa zużywa się 5 razy więcej wody niż do produkcji 1 tony zboża
- 90 % wód kanalizacyjnych w krajach rozwijających się trafia do wód powierzchniowych bez oczyszczenia
- 2400 litrów wody jest potrzebne do wyprodukowania jednego hamburgera (150 g)
- przy zanieczyszczeniu 1 m² wód podziemnych niezdadne do użycia staje się 5 m²
- w ostatnich dziesięcioleciach powierzchnia pokrywy lodowej na Arktyce na Biegunie Północnym skurczyła się o 10%, a grubość lodu nad powierzchnią wody zmniejszyła się o 40%
- prawdopodobnie 75% lodowców w Alpach Szwajcarskich zniknie do 2050 roku
- 22 marca został uznany za Światowym Dniem Wody
- masz wpływ na zasoby wody pitnej poprzez swoje codzienne zachowania